

KOLLEKTIV BOSTADSFORM

Av ALVA MYRDAL.

Familjeinstitutionen omvandlas långsamt och under oerhörd social friktion. Denna friktion, som bär skulden för den rådande bristen på rationell anpassning av familjelivets former till familjelivets nya innehåll, är lätt att förstå, när man tänker på alla de uråldriga, ömtåliga, stämmingsmättade, traditionstyngda och komplexbundna moralföreställningar, som här ligga i stöpet. Hur lätt är det icke att entusiasmera människor för "familjelivets helgd" och "kvinnans plats är i hemmet" och så styra in hela den sociala åsiktsbildningen i reaktionära hämningar. Dessa kunna ofta visserligen ingenting bevara annat än en otidsenlig och irrationell levnadsform; en levnadsform, som redan mistat sitt innehåll och blivit en steril karrikatyr, som det nutida en- och tvåbarnsäktenskapet i en trång stadsvåning, med ljudrädda grannar och ömtåliga möbler, med föga arbete att utföra och ändå tusen hushållsbekymmer.

Man har i våra dagar lyckats lära människor, att t. o. m. religioner och gudaföreställningar äro underkastade förvandlingens lag, men att detsamma skulle gälla familjeinstitutionen, privathushållet och barnuppfostran tycks vara svårbegripligare. Hur annorlunda skulle vi inte stå, om alla dessa välmående personer, som oroa sig över vad de bruka kalla tidens moraliska nöd, ville förbereda sig något grundligare genom ett studium av de sociala förändringarna och de sociologiska sammanhangen. Då kunde de kanske övervinna sina stela komplexbundna personliga moralbegrepp och se familje-problemet som ett organisationsproblem, ett problem om institutionell anpassning.

Familjens sociala innebörd förändras ständigt. Familjens yttre struktur betingas av bostaden. Förändras bostadsformen att smidigt anpassa sig till den förändrade familjeformen? Eller är det inte i stället så att man här har uppräningen till en slitande konflikt?

Det är framförallt två genomgripande processer, som satt in och som förryckt själva underlaget för den gamla stabila familjebildningen från bonde- och hantverksstadiet. Först har den samhällsliga produktions- och arbetsfördelningen genomförts; familjen har därmed upphört att vara en producerande och konsumerande hushållsenhet. Det kvinnliga hemarbetets produktiva funktioner ha

